

Regional Seas Conventions – „Úmluva o regionálních mořích“

Historie

V rámci valného shromáždění OSN v červnu roku 1972 konaném ve Stockholmu, byl vytvořen Program OSN pro životní prostředí (UNEP) jako prostředek pro sledování a vytváření opatření pro ochranu přírody. Při svém prvním zasedání UNEP určil jako hlavní oblast zájmu oceánské oblasti a od roku 1974 vešla v platnost Úmluva o regionálních mořích - Regional seas conventions.

Tento program je zaměřen na sledování důsledků, ale také příčin zhoršování stavu životního prostředí a zahrnuje komplexní přístup k boji s problémy v oblasti životního prostředí prostřednictvím tvorby „akčních plánů“, což jsou pravidla pro řádnou správu v oblasti životního prostředí v zemích, které mají společný vodní útvar.

Obecně o úmluvě

V současné době se Úmluva o regionálních mořích (Regional seas conventions“) vztahuje na 140 pobřežních států a území a účastní 13 regionálních programů, které jsou pod záštitou UNEP. Právě prostřednictvím těchto úmluv a Akčních plánů (Action plans) fungují regionální programy na ochranu moří (The Regional Seas programmes).

Oblasti zahrnuté v Regional seas conventions

Jedná se o úmluvu, která stanovuje právní rámec pro regionální akční plán. Jasně stanovuje, právní závazek a politickou vůli vlád k řešení jejich společných problémů v oblasti životního prostředí. Dále regionální úmluvy a akční plány pokrývají problémy týkající se chemický odpadů, pobřežních odpadů a až po problémy zachování mořských živočichů a ekosystémů.

Pro všechny státy je tato úmluva strukturně podobná, liší se v několika specifikách. I přes svou flexibilitu, kterou UNEP nastavil, bylo nutné ji rozšířit o doplňkové protokoly, které upravují podmínky pro každou z oblastí. Konvence stanovuje obecný rámec pro akci a doplňkové protokoly se poté vztahují na technické normy a nastiňují kroky k řešení konkrétních problémů. Mezi tyto problémy například patří ropné skvrny, reakce na mimořádné události, znečišťování z pozemních zdrojů anebo zachování jednotlivých stanovišť.

Za vrcholný úspěch UNEP je považován právě program na ochranu moří, protože prokázal, že ochrana životního prostředí může být hluboce sjednocující problém.

16. Mezinárodní shromáždění programu OSN pro životní prostředí (UNEP), Úmluv o regionálních mořích a akčních plánů (RSCAP)

Shromáždění se konalo v řeckých Athénách na přelomu září a října tohoto roku. Cílem setkání byla diskuze o roli RSCAP v procesu vývoje udržitelného rozvoje. Diskuze o tzv. globálním partnerství o odpadcích v mořích (the Global Partnership on Marine Litter) a regionálním partnerství o odpadcích v mořích. Dále pak diskuze a vytvoření plánu priorit pro setkání na dalších 10 let.

Setkání se zúčastnilo přes 50 zástupců regionálních úmluv, organizací OSN, mezivládních organizací a médií. Po tři dny se prezentovalo a otevřeně diskutovalo o dlouhodobých vizích pro RSCAP.

Zaměřeno na Evropu

Mořská směrnice požaduje, aby při rozvoji strategií pro mořské prostředí členské státy využívaly stávající struktury regionální spolupráce zaměřené na koordinaci mezi sebou a vynaložily veškeré úsilí ke koordinaci svých činností s třetími zeměmi ve stejném regionu nebo subregionu.

V Evropě jsou čtyři spolupracující struktury, jejichž cílem je chránit moře a sdružovat členské státy a sousední země, které sdílejí mořské vody: Úmluva o regionálních mořích.

Na jedné straně, Úmluva o regionálních mořích zavádí progresivní akce kompatibilní s požadavky směrnice o mořích. Na druhé straně, směrnice obsahuje řadu ustanovení, jejichž

cílem je zajistit, aby realizace směrnice nejen přispívala, ale také navazovala na činnost regionálních úmluv pro mořské prostředí, které pokrývají mořské regiony EU nebo subregionů.

Zejména článek 6 směrnice vyžaduje, aby členské státy využívaly institucionální struktury a činnosti RSC s cílem usnadnit realizaci této směrnice, zejména ve vztahu k třetím zemím. Směrnice rovněž zajišťuje, že RSC a další mezinárodní dohody jsou zohledněny ve všech fázích vývoje strategií pro mořské prostředí.

Čtyři evropské úmluvy o regionálních mořích:

- Úmluva o ochraně mořského prostředí v severovýchodním Atlantiku z roku 1992 (v návaznosti na starší verze z roku 1972 a 1974) – Úmluva OSPAR (OSPAR)
- Úmluva o ochraně mořského prostředí v oblasti Baltského moře z roku 1992 (v návaznosti na starší verzi z roku 1974) – Helsinská úmluva (HELCOM)
- Úmluva o ochraně mořského prostředí a pobřežní oblasti Středozemního moře z roku 1995 (v návaznosti na starší verzi z roku 1976) – Barcelonská úmluva (UNEP-MAP)
- Úmluva o ochraně Černého moře z roku 1992 – Bukurešťská úmluva

Úmluva o regionálních mořích může podporovat provádění směrnic o mořském prostředí nejméně třemi hlavními způsoby:

- zlepšováním regionální a meziregionální soudržnosti na celostátní úrovni
- dlouholeté zkušenosti a zavedené struktury RSCS zvyšují efektivitu a účinnost provádění na celostátní úrovni
- nabízení praktických možností pro mobilizaci a koordinaci činností třetích zemí

Zdroje:

<http://www.unep.ch/regionalseas/main/hconv.html>

http://ec.europa.eu/environment/marine/international-cooperation/regional-sea-conventions/index_en.htm

<http://www.iisd.ca/oceans/rscap/2014/>

<http://www.unep.ch/regionalseas/legal/conlist.htm>